

Előfizetési árak:	
A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhöz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 13.

Aktiv vámpolitika.

(b. i.) Azok az urak, akik a vámtarifa tervezetének nyilvánosságra jutásakor lán-goló cikkekben dühös kifakadásokkal, cynikus megjegyzésekkel rontottak a javaslatnak, ócsárolva tartalmát, kétségbe vonva komolyságát; azok az egyesületek, melyek meghívót kaptak az ankétára s e meghívásnak a hallottak után csak bizonyos elkedvetlenedéssel tesznek eleget, — bizonyára ezuttal sem jutottak hivatásuknak magaslatára és nem tudják eléggé méltányolni azon nagy jelentőséget, melyet a magyar önálló vámtarifáról szóló javaslatnak bizonyos körülmény kölcsönöz.

Uraim! kik e perczben talán már együtt is vannak az ország fővárosában, hogy a javaslatot meghányják-vessék, — úgy tekintsenek e szeletke papírra, mely szürke stylusával meghívásukat tartalmazza, hogy azon Magyarország jövő gazdasági fejlődése fekszik. Mert ha Önök teljes lelkiismerettel, buzgalommal teljesítik kötelezettségüket és őszinte törekvésükkel magukra tudják vonni az ország közvéleményének osztatlan figyelmét, tiszteletét — nincs az a taktika, mely önöket csak *ijesztőnek* merésznél felhasználni. És határozott tevékenységükkel a jövő Magyarország közgazdasági politikájában egy új, hasznos és egyedül helyes irányzatnak, a *külön magyar, aktiv vámpolitikának* lesznek megalapítójává. Azelőtt sohasem volt aktiv magyar vámpolitikánk, mert a középkorban csak por-

szemek voltunk az akkor ismert világ anyag forgalmában; később pedig a vámpolitika közös volta bénította meg. Most amidőn önállóan akarunk *először* berendezkedni, vagy inkább módunk lesz az eddigi tapasztalatok nyomán a javításra a legnagyobb óvatossággal tegyük azt, nehogy a hibás rendelkezés és intézkedés által még többet ártsunk magunknak, mint az Ausztriával való szövetségünk és közösségünk századok óta ártott.

Vámpolitikánknak *védvamos* rendszerűnek kell lenni. Erre van alapítva a jelen világtorgalom tulnyomólag s erre utal bennünket az abban elfoglalt helyzetünk is. Helyes védvám-politika alatt azon vámrendszert értjük, mely egy ország összes közgazdasági erőit *egyenlően* védi a világtorgalom káros hatásaitól. A nagyobb erőket azonban nem szabad a kisebbekért tönkretennünk, mert figyelemmel kell lenni az ország kulturájának természetére is. Így figyelembe kell venni, hogy Magyarország tulnyomólag mezőgazdasági állam s bár nem ringatjuk már magunkat azon boldog felfogásban, hogy Európának éléskamarája vagyunk, de tudjuk azt, hogy népességünk 85 százaléka mezőgazdasággal foglalkozik. Összes népességünkhöz arányitva terményünk több, mint bármely államé. Magyarország fejenként 3.52 hl., Ausztria csak 0.63 hl., Franciaország 3.15 hl., Németország 0.8 hl., Egyesült Államok 2.2 hl. búzát termel, míg az ipar terén ezen államok mind igen-igen túlhaladnak minket. Igen természetes tehát, hogy akár létesül az önálló vámterület, akár nem, aktiv vámpo-

litikánknak kell lenni és a mezőgazdasági termények szabad forgalmát biztosítanunk kell.

Ezzel azonban korántsem az van mondva, hogy a mezőgazdaságért, többi közgazdasági erőinket, pld. az ipart elhanyagoljuk. Az agrárpolitika nem ellentétes az ipar terjedésével, kitűnik ez az »Országos Gazdasági Egyesület«-nek a vám-tarifa kérdésében tett nyilatkozatából, de kitűnik azon nagyjelentőségű vitából, mely nálunk egy évvel ezelőtt Tisza István gróf »Magyar Agrárpolitika« című műve nyomán keletkezett, amikor is szálló igéjévé vált az agráriusoknak: az egészséges agrárpolitikának oda kell törekedni, hogy az ország terményeit lehetőleg a belföldön értékesítse, ezt pedig csak egyedül az *ipar fokozása által érheti el*.

Mikép védjük és fejlesszük tehát iparunkat, mely mindeddig alig tudott nagyobb eredményt elérni, vagy jobban mondva: ha az önálló vámterület helyett csak a közös vámtarifa revíziója lép előtérbe: mikép egyeztessük össze az iparos Ausztriát az őstermelő Magyarországgal, hogy gazdasági érdekeik ne szenvedjenek. Kétségtől a védvamos rendszert ki kell az iparra is terjeszteni. A javaslat is ugyanazt teszi, de hogy kellő mértékben, az az nem nagyon magasak, vagy alacsonyok-e a külföldi iparcikkek vetett prohibítív vámok és hogy elég nagyok-e a külföldi, különösen a balkán nyers-terményekre vonatkozólag a vámok, azt csak a gyakorlat mutathatja meg, mert helyes vámtarifát a miniszteri bürokból vagy

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A nyomorult.

Írta: Mendelényi Béla.

A kis girbe-gurba város legtekintélyesebb házai egyikében, a tömör sárga falu kuriában székeltek *Bánváriék*.

Híres familia volt ez a *Bánvári*. Nemcsak az őseit tudta mesés korig kimutatni (hiszen csaknem *Koppány* körül révedezett az első *Bánvári* marczona alakja), hanem takarosan takaros több ezer holdnyi birtokot is, mint semmiféle oldalról be nem táblázott tiszta birtokot.

Igy azután, ha a modern felfogás részvételül haladt is el a vastagnyaku, *Koppány*-korabeli ős nimbusza mellett, illő tisztelettel adózott a telekkönyvi adatoknak és itt is főként a *Bánvári*-féle birtokról szóló résznek.

Ennyiben állván adolgoz, a mint a környékbeli gentry aféle hangadó familiának tartotta *Bánváriék*at és hallgatagon elismerte, hogy velük semmiféle tekintetben nem versenyezhet a környék egyetlen más familiája sem (beleértve a *Takáts*-okat, a *Noszlopy*-akat, a *Barná*-ékat is.) ugyanugy a gentry-n kívül eső minden egyéb társadalmi egyéniség is kedves kötelességének ismerte, hogy *Bánváriék*-kal találkoztva, minél nagyobb emeljen süvegén.

Van-e hát azon mit csodálni való, hogy ennyi jeles mellékkörülmények között a *Bán-*

váriék háza nap, mint nap hangos volt a vendégekkel?

Bizony de megfordult ott annyi magánfogát, meg annyi egyenruha, hogy más jámbor polgári hajlék tizedrészével is beérte volna.

Volt pedig a büszke nemesi kuriának két gyöngye hajtása. Két fésző virág, nyiló lilium: két gyönyörűsége hajadon.

Különösen szép volt pedig *Klára*. Igazi büszke, megkapó és tiszteletet parancsoló szépség.

Sudár magas termetű *Junoi* alak volt.

Gyönyörű metszésű arca mellett észbontóbb ellentétet talán képzelni sem lehetett volna, mint a minő hullámos arany szőke haja, meg nagy fekete szemei között fennforgott.

Hiszen szép volt *Örzsé* is; szép, gömbölyű, mosolygós és kíváncs. De hiába, *Klárát* valóssággal megcsodálta a környék apraja, nagyja egyaránt.

Valósággal szószaporítás lenne hát arról beszélni is, hogy mennyire törte-marta magát a sok házasulandó a két szép hajadonért.

Következésképpen: a két leánynak meg ugyancsak módjában volt, hogy a temérdek sok kérés között válogassanak.

Örzsé hamar rá talált arra, aki mellett boldogságot és csöndes, békés életet remélt. Egy jóra való kisbirtokosra, a *Koltay* Miklósrá esett választása.

Jól választott. A mosolygós, gömbölyű kis *Örzsé* valami jól odaillett a magas, szál ember mellé. Pajzán, bohókás természete szinte ki-

egésztője volt a *Koltay* komoly, gyöngéd és rendkívül állhatatos természetének.

A bolondulásig beleszerettek egymásba.

Megenni való egy pár voltak az öles, barna ember, meg a csöpp szőke kis asszonyka.

Mert hát egymáséi lettek hamarosan. A kérőnek ha sokja nem is, de annyija minden esetre volt, mint a mennyit *Örzsé*-vel kapott.

A szíve-lelke örült hát mindenkinek mikor erre a valósággal szívbéli frigyre áment mondott az öreg esperes.

Bár, igazság szerint, nem minden akadály nélkül fordult ily hamar esküvőre a dolog.

Amennyiben *Örzsé* ugy szerette volna a dolgot, ha *Klára* testvérének is éppen akkorra köti be a fejét valaki, mikor az övét.

Azt mondta hát kezdetben, hogy vár *Klárára*.

Am a dolog még sem ment olyan könnyen.

Nem azon mult pedig az eset, mintha *Klára* nem akart volna férjhez menni, hanem igenis más.

A büszke lelkű leány nem tudott olyan könnyen választani, mint testvérhuga.

Egyetlen mondasban pattant ki lelke minden büszkesége, mikor egy este asztal szomszédjának, a kopasz *Bahóti*-nak, fakgatására ezzel felelt:

— Csak olyannak leszek a neje, akit még nem láttak ittasnak!

Bahóti elcsodálkozott ezen a különös feleleten — és nem itta ki a a pohárban levő bort.

épen szaktanácskozások után még nem állapították meg.

Jó lesz a vámtarifa, ha az iparczik-
kek behozatali vámjai a hazai fogyasztás
és iparfejlesztés tekintetbevételével álla-
píttatnak meg, ha a nyerstermények be-
hozatali vámjai nem engednek konkur-
rencziát a belföldi terményeknek.

*

Hogy a két érdekelt állam kormányai
sem a javaslat érdemével, sem egymás
szándékával nincsenek tisztában, az ki-
tűnik mindenképp előtt azon nyilatkozatból,
melyet az osztrák miniszterelnök egyik
parlamentari bizottság előtt tett, mely sze-
rint: *az önálló vámtarifa nem üres
fenyegetőzés, hanem igenis a magyar
kormány igen komoly megfontolásának
eredménye.*

E kijelentéssel merőben ellentétes a
kormány felhivatalosának kijelentése, mely
szerint a tett munkálat *csak anyag-
gyűjtemény, melylyel a kereskedelmi
miniszter nem azonosítja magát* és csak
a parlament által reáírt kötelezettség-
nek akart vele eleget tenni.

Ime! ez is a taktikához tartozik, mely
a komoly törekvés kijátszására irányul.

Az új belügyi államtitkár.

Jakabffy Imréről, az újonnan kinevezett
belügyminiszeri államtitkárról a következő
életrajzi adatokat közöljük:

Zaguzseni Jakabffy Imre született 1850.
december 4-én, Budapesten. Gimnasiunai ta-
nulmányait Budapesten és Esztergomban vé-
gezte, jogot Pozsonyban hallgatott, a hol 22
éves korában az államtudományi és bírói
vizsgát is letette. Ugyanott szolgálta le ön-
kéntesi évet is, melynek letelte után a 23.
gyalogezredhez hadnagygyá nevezetett ki, hon-
nan később a 4. huszárezredhez helyezték át.
Tanulmányai befejeztével Ivackovics György,
Krassó-Szörény-vármegye főispánja mellé tit-
kárrá nevezték ki. 1875-ben megyei aljegyző,
1877-ben tiszteletbeli főjegyző, 1880-ban pedig
helyettes főjegyző lett. Még ez utóbbi esztendő-
ben árvászeki elnökké, 1883-ban pedig, az
általános tisztujtás alkalmával, alispánvá

lasztották. Mint ilyen 1886-ban kir. tanácsossá
és egy évre rá, Tabajdy Károly halála után
főispánvá nevezetett ki. 1880-ban a volt
román bánati ezredközsegből alakított vagyon-
közsegi kormánybiztosává nevezték ki. Az or-
szágos gazdatanácsnak és magyar délkeleti h. é.
vasut igazgatóságának tagja.

A nagyváradi színészet százéves jubileuma.

— A „Szigligeti Társaság” ülése. —

A jövő hó 26-án megtartandó színészeti ju-
bileum végleges intézkedéseit tette meg ama
bizottság, mely Rádl Ödön elnöke alatt teg-
nap tartotta ülését. A hivatalos bejelentésekből,
az előkészületekből ítélve ez ünnepély valóban
méltó lesz úgy a színészet száz éves jubileumá-
hoz, mint a kezdeményező Szigligeti Társa-
sághoz.

Ez ülésről tudósításunk a következő:

Jelen voltak: Rádl Ödön elnök, Bölönyi
József, dr. Gyémánt Jenő, dr. Bodor Károly,
Náményi Lajos, Böszörményi Géza, Fehér Dezső,
Halász Lajos és dr. Adorján Ármin.

Rádl Ödön örömmel konstatálta, hogy az
előző bizottság ülésében hozott határozatok
most már véglegesnek tekinthetők, mert a ki-
ket a társaság az egyes programjának betöl-
tésére felkért, erre készséggel vállalkoztak. Ugy
a „Kereskedelmi Csarnok” helyiségében augusz-
tus 26-án d. e. 10 órkor megtartandó matiné
végleges műsora a következő:

A matinén Rádl Ödön elnöki megnyitót
tart, melyben a nap jelentőségét fejtegeti.

Ezután Somló Sándor, a költő-színész sza-
valja el ünnepi odáját, melynek megírására
készséggel vállalkozott.

Végül Náményi Lajos, a váradi színészet
történetirója tömör vonásokban emlékbeszédet
tart, vázolván a nagyváradi színészet százéves
küzdelmét.

A matiné után az ünneplő közönség a
„Fekete Sas” elé vonul, hol Nagyvárad közön-
sége áldozatkészségéből emléktáblával jelölik
meg a helyet, hol 100 év előtt először játszo-
tak a magyar színészek. A bizottság elfogadta
egyszersmind Rádl Ödön elnök emléktábla-fel-
iratát, mely a következőképen hangzik:

*E városban, ez épületben
a színpadról elhangzott első magyar szó
emlékére.*

1798 aug. 26 — 1898 aug. 26.

*Hálás kegyelettel az uttörők iránt
a „Szigligeti Társaság” kezdeményezésére
Nagyvárad-város közönsége.*

Az emléktábla leleplezésekor dr. Bodor
Károly a „Szigligeti Társaság” főtitkára tartja
az ünnepi beszédet és átadja azt Nagyvárad
város közönségének, melynek képviselőjében dr.
Bulyovszky József veszi át az emléktáblát.

A leleplezést bankett követi, mely a „Fe-
kete Sas” nagytermében lesz megtartva. E disz-
ebéd rendezésével és a vendégek fogadtatásával
egy Mezey Mihály, dr. Adorján Ármin, Halász
Lajos és Fehér Dezső tagokból álló bizottság
lett megbízva.

Este diszeloadás lesz a színpadon, mely-
nek rendezésére Bölönyi József, a kolozsvári
nemzeti színház intendánsa készséggel vállal-
kozott.

Ez ünnepi előadást E. Kovács Gyula pro-
logja nyitja meg, mit Fehér Dezső „A magyar
színész” című egy felvonásos körképe követ,
melyhez Bölönyi József kész a száz év előtti
„Fekete Sas” és a kis piacz látképét megfes-
tetni. Ép így költséget nem kimélve, korhű jel-
mezekkel fog színre kerülni a „Siketnéma”
vigjáték, melylyel 100 év előtt kezdtek meg
előadásukat a magyar színészek.

Az ünnepély fényét emelni fogják a szom-
széd városok irodalmi egyesületeinek képviselői.
Eddig részvételeiket bejelentették az aradi
Kölcsy-egyesület, Edvi Illés László, Institins
Kálmán és Lendvay Sándor tagokból álló kül-
döttséggel, továbbá a debreczeni Csokonai kör,
kinek képviselőjében Széll Farkas, Gérész Kál-
mán és dr. Benedek János fognak megjelenni.

Náményi Lajos bejelenti, hogy az ünne-
pély alkalmából emléklapot fog kiadni, mely-
hez a „Szigligeti Társaság” készséggel adja
aegisét.

A száz éves jubileumra így minden előké-
születet megtéve, a bizottság csakis közvetlenül
az ünnepély előtt fog még ülést tartani.

Pedig hát hiába nem itta ki Bahóti az
előtte levő pohár ménesit, mert ezzel bizony
egyedül el Kláránál, egy kicsinylő mosolyt.

Hogyan is értette volna a kopaszodásnak
indult világfi, hogy a büszke, szűzies lelkű
leány éppen azoktól irtóztott legjobban, akiket
majd mindennap viszontlátott és akikről tudta,
hogy legnemesebb szórakozásukat éppen abban
találják, hogy kompániában minél mértéktele-
nebbül leigják magukat.

Undorral töltötte el, valahányszor egyik,
vagy másik udvarlója ittas állapotban ráme-
resztette kifejezéstelen, üveges szeméit és meg-
borzadt, mikor az erős férfiről alkotott ideált,
mindannyiszor megdöntötte egy-egy ilyen aka-
dozó nyelvű, támolygó mamlasz.

És a mily megvető kicsinyléssel fordult el
ettől a sok pipogya férfitől talán szintoly erős
epedéssel is várta, várta, hogy mikor hoz a
sors eléje olyan férfit, aki aztán férfi is legyen
tetőtől talpig.

*

Talán félesztendővel Örzséck lagzija után
új vendége akadt a Bánvári háznak.

Furesa vendég volt ez is, annyi igaz.

Nem ivott, nem kártyázott; nem volt léha,
sőt nagyon is komoly.

Nem mondhatni, hogy valami nagyon tar-
talmas ember lett volna, de az első látszatra
kített belőle, hogy komoly, élettapasztala-
tokban bővelkedő ember.

Nyugodt inodorával, szerény föllépésével

az első pillanatra kivált az eleven vérű, nagy
hangu gentry kompániából.

Klára őt is megfigyelte, éppugy, mint a
többi.

Kezdetben kissé idegenkedett tőle; mert
hát kissé korosnak találta. De lassan-lassan
megbarátkozott az új ember arcával.

Bahótól tudakolta ki, hogy kicsoda mi-
csoda ez az új alak.

— Ah, — mondá Bahóti, nagyon szimpla
ember.

És legyintett hozzá kezével.

Klára nem érte be ennyivel.

— De hát mégis, mi kifogása van ellene?
fakgatta Bahót.

— Hát, mondá ez, nem igen közénk való.
Kis birtokos. De semmi élet, semmi úri mo-
dor nincs benne. Kerüli a kompániát. Nincs
egyéb gondja, mint arra a pár rongyos hold
pusztájára. Mi csak be-berueczanunk néha nap-
ján szétnézni a városban. De ez? Eh! száraz,
unalmas ember!

Egy újabb kézlegyintés következett.

És Bahóti meg volt győződve arról, hogy
ezzel lehetetlenné tette azt a fád embert.

És Bahóti szörnyen csalódott.

Mert ettől a pillanattól kezdve több lett
az idegen Klára előtt, mint a többi.

A büszke, komoly leány feltűnően kezdett
foglalkozni a szürke idegennel.

És mikor ez majd mindennapos vendég
lett Bánvári-éknál, vették csak észre az ud-

varlók, hogy nagyon is erős versenytársra
akadtak a Kari-ban.

Kiss Károly — mert hát így hívták a
szürke jövevényt — pedig biztosan haladt a
sikerek virágos ösvényén.

Különben pontról-pontra beigazolta Klára
minden jó véleményét.

És egy napon, mikor bizalmas kettesben
diskuráltak Klarával, a féle vallomásba kez-
dett a komoly szürke ember.

Nem pózolt, nem deklamált, hanem nyu-
godtan ennyit mondott:

— Lásd Klárika, én szegény ember vagyok.
Nem olyan módban élek, mint azok, a kik
maga körül forgolódnak. Mindössze annyim ma-
radt, hogy egy csöpp kis pusztát tudtam bé-
relni s azon éldegélek; összehúzza, de becsüle-
tesen. Kártyára, mulatságra és egyéb bohósá-
gokra nem igen jut. De nem is kívánczoltam
soha az ilyesmi után. Az életem t úgy ismerem,
mint a komoly munkálkodás szakadatlan lán-
czolatát. Ha megosztja velem azt a nyugodal-
mas kis szürke fészket, ott kinnt, a pusztá-
mon, ha reászánja magát arra az egyhangu,
nehéz életre, a mely az én oldalam mellett
magára vár, mondjon igent és szívem mélyéből
mondhatom, hogy boldoggá tesz.

Klára belenezett a becsületes, barna sze-
mekbe és — szó nélkül kezét nyújtá a szürke,
komoly embernek.

Képzeltetni mekkora meglepetést okozott,
mikor annyi gazdag versenytárs mellett, a —

A Pecze és Aduna szabályozása.

— A városi főmérnök véleménye. —

Az Aduna és Pecze-patak szabályozásának a kérdése előreláthatólag nem fog békés uton megoldást nyerni.

A nagyváradi I. sz. káptalan ugyanis igen érzékeny károsodást szenvedne, ha az árapasztót Nagyvárad városa a saját területén kiépítené s ezáltal a víz gyorsabb lefolyást nyerne a káptalani földeket elöntené. A város pedig azt akarja keresztülvinni, hogy a város határától a Körözség a káptalan építtesse ki illetve szélesíttesse ki a víz medret.

A káptalan szakközegei alapos tanulmányozás és helyszíni tapasztalatok után összeállították szakértői véleményüket s ennek alapján a káptalan óvást emelt a terv keresztülvitele ellen.

A városi mérnöki hivatal, a melynek a káptalan átirata véleményezés végett ki lett adva, már elkészítette jelentését. Ebben czáfolni igyekszik a káptalani szakértők állításait. Azt akarják kimutatni, hogy a mit a város elrontott a laktanyák építésével s az ottani területek feltöltésével s ez csak természetes dolog s most már az árapasztóval, vagy anélkül úgy is csak a káptalan földjeire rohan le a meggyorsított víz.

A főmérnök jelentése szerint — mint a befejezésben írja — a régi természetellenes raktározó területek jogos elvonása csak lényegtelen vízszinemelést idézhet elő, mely állapot már ma, tehát szabályozás nélkül fennáll; és ezen helyzeten a szabályozás csakis javítani fog, mivel ezzel éppen új raktározó területet létesítünk és tény az, hogy a malmok igenis károsak és hogy ezentúl is csak ugyanazon víz ér le, akár 20 akár 30 másodperc kőbmétert veszünk alapul, midőn tudva van, hogy a káptalan érdekelt birtokai nagy terjedelemben ártér és gátjaik eddig sem feleltek meg és azon alapon, hogy árvízvesztély csak ezentúl lesz, a költségekhez nemcsak nem akar járulni, hanem óvást emel a szabályozási terv ellen.

Ezzel szemben jogos — a főmérnök szerint — Nagyvárad városának azon álláspontja, hogy a költségekhez csakis mint érdekelt járulhat hozzá, és tuzott, tarthatatlan azon kö-

vetelés, hogy Nagyvárad város közönsége viselje más érdekelt birtokosok szabályozási költségeit akkor, midőn beigazolt tény, hogy az eddigi árvizek más helytelen építményekből — malmok által — idéztetnek elő és a szabályozás által úgy Nagyvárad városára, mint az összes érdekeltekre nemcsak hogy rosszabb helyzetet nem, hanem lényegesen jobbat terem.

Ilyen szakvélemény elfogadása esetén a békés megoldásról alig lehet szó.

Az utcák új elnevezése.

Ha minden új utca névre is csak egy verejték cseppet számítunk is, elmondhatjuk, hogy a szépirodai bizottság arczának verejtékével keresztelte el a várost, mert 135 utca kapott új nevet. Nem kell ezekben a nevekben sem filozófiát, sem okadatolást keresni, az a fő, hogy meg vannak és hogy igen jó hangzású uri emberek névjegyei fogják díszíteni utcáink sarkait.

Ki terjed az utca keresztelés városunk mind az öt kerületére, mind kap nagy hangzású neveket, csak külváros rí ki a nagy kereszteléből az által, hogy csupa kereszt név jut neki osztályrészül. Legalább hosszú téli estéken találgathatják majd a külvárosiak a hozzá való vezeték neveket. Hisszük, hogy a közgyűlés egyszerűen ad acta fogja tenni ezt a — diszmunkálatot.

A szépirodai és közlekedési szakbizottság elaborátumát különben egész terjedelmében itt közöljük:

I. Olaszi.

Megmaradnának a következő utcák nevei: Fő-utca a Bémer-tértől a papnöveldeig, Bémer-tér, Nagy Sándor-utca, Széchenyi-tér Orsolya-utczával, Jakab Mihály-utca, Sztarovecky-utca, Ezredévi emléktér, Kálvária-utca, Schlauch-tér az újsorral együtt, Káptalan-sor a Múzeum-utczától a papnöveldeig, Sal Ferenc-utca, Szaniszló-utca a Nagypereczes-utczával, Szigligeti-utca, Apáczka-utca, Pál-utca 206 sz. háztól végig, Szent-János-utca a vasfürdőig, Nogáll-utca, Széles-utca a Nogáll-utczától az apostolok házáig, Temető-utca, Ferenc-utca, Lipót-utca, Halász-utca, Szent-Anna-utca a Széles-térig, Fácános-utca a Körös felől (ezelőtt Fácán-sor), Kereszt-utca egyesítve a Pál-utczán keresztül 187. 188. sz. házak mellett a Városligetre vezető utczával, Nyomda-utca.

Változnának a következő utcák a javaslat szerint: Áldás-utczából Arany János-utca, Korona-utczából Kazinczy-utca, Kőfaragó-utczából Andrassy-utca, Uri- és Nagy-Fürdő-utca egyesítéséből Eötvös-

utca, Mészáros-utczából Király-utca, József-utczából Verbőczy-utca, Régi-Posta-utczából a Bémer-tértől 367 és 366 sz. házak előtt a Patak-utczáig Jókai-utca, Posta-utczából a 360 és 338 házak között Jósika-utca, Névtelen-sikátorból a Szent-János-utczán a 339 és 340 sz. házak között Kölesei-utca, Kis-Fürdő-utczából Fürdő-utca, Hidegser-utczából Kisfaludy-utca, Lakatos-utczából Beöthy Ödön-utca, Kórház-utczából Árva-utca, Kis-utczából (Sal Ferenc és Szaniszló-utczák közt) Virágh-utca, Borz-utczából Gymnasium-utca, Kovács-utczából Akadémia-utca, Patak-utczából Csányi-utca, A Szent-János-utczából Batáry-házzal szemben a Körösre vezető zúg Imre-utca, Czinege-utczából Bölcsőde-utca, Keskeny-utczából Mátyás-utca, Fácán-sorból (a Rét északi részén) Szunyogh-utca, Rét-utczából Árpád-utca, Téglavető-utczából Toldy-utca, Veréb-utczából Szőlőtelep-utca, Sikátor a Széchenyi-utca Ezredévi emléktér közt (Szählender háznál) Drágos-utca, Görbe-utczából Tompa-utca, Pál-utczából a 201 sz. háztól a 223 sz. házig Péter-utca, Névtelen-utczából (a három Rózsa-körönél) Katona-utca, Névtelen-utca a Kőfaragó-utczáról a Nagypereczes-utczára 846. sz. háznál Balassa-utca, Nagy-Páris-utczából Bihari-utca, Kis-Pereczes-utczából Perényi-utca, Alsó-Füzes-utczából (egyesítve a Rét Körös partjával a Halász-utczáig) Wesselényi-utca, Átjáró-utca az Alsó-Füzes-utczából a Kis-Fürdő-utczába Bajza-utca, Összekötő-utca a Nagytető-utca végétől a Téglavető-utig Izabella-utca, Széles-utczának a Nogáll-utczától a Körösre nyúló tere Rákóczy-tér, a Schlauch-tértől a Kőfaragó-utczáig Géczy Lajos háza előtti tér Pázmány-utca, Kis-Kut-utczából Vizvezeteki-utca, Nagy-Kut-utczából Csengeri-utca, a Múzeum előtti új utczából Múzeum-utca, a Káptalan-sor végén a vasút felé vezető névtelen utczából Papnövelde-utca, a Káptalan-sor végétől az Olaszi nagy temetőbe vezető utból Lipovniczky-ut, az országutnak a papnövelde utczától a vámházig, illetve a város határáig terjedő része Debreczeni-ut, Kis-Páris-utczából Páris-utca, Porondból Városliget-utca.

Hidak.

A Felső vashidból Baross hid, Felső garasos fahidból Emléktéri hid, Alsó vashidból Szent-László hid, Alsó garasos fahidból Nemzeti hid.

Ujváros.

Megmaradnának a következő utcák nevei: Szt.-László-tér, Kossuth Lajos-utca (Szt. László-tértől a káptalani bérház ill. Fücsli házig), Zöldfa-utca, Kapucinus-utca, Hentes-utca, Ór-utca, Dudek-utca, Pável-utca, Kápolna-tér, Timár-utca, Lovas-utca (a 641-től 671. számig), Liget-utca, Lilium-utca, Pecze-sor.

Változnának a következő utcák nevei a javaslat szerint: Kert-utczából Rhédey-kert-utca, Zárda-utczából Egyetértés-utca, Vámház-utca és a foly-

mondhatni — szegény Kiss Károly formálisan megkérte Klára kezét.

Bizony ez a lépés a milyen meglepő, szintoly vakmerő is volt.

De akkor képpedtek csak el igazán az érdekeltek, mikor az eljegyzést tudató papirlapot kézhez kapták.

Hát látott valaki ilyet? A messze környék legszebb, leggazdagabb leányát nem szánják, egy ilyen földhöz ragadt, szürke filiszterhez adni? Egy ilyennek, akinek még a kocsisában is több az uri passzió, mint jómagában.

Am beszélhetek, szörnyűködhettek, sopánkodhattak a gavallérok, meg a nénik, meg az egész világ, annyit, a mennyit tetszett.

Ebben a dologban Klára, a büszke, a szép Bánvári Klára döntött.

— Vagy ehhez az emberhez megyek, akit leg többre becsülök valamennyi kérőm közül, vagy — senkihez!

És ezt olyan hangon mondta, hogy legkevésbé sem kételkedhetett senki az állítás komolyságában.

Szülei meg mi egyebet is akartak volna, mint azt, hogy a család büszkesége, a szép Klára — akinek minden kívánsága parancsszámba ment mindig — boldog legyen?

Csak Klára bátyja, az öles természetű János dohogott egy keveset. Am ő is megnyugodott lassanként.

Igy fordult azután, hogy — éppen 8 hónappal az Örzséck esküvője után, a másik

Bánvári leány holtomiglan-jára is elmondhatta az áment az öreg esperes.

* * *

És felesztendő is elmúlt már az esküvő óta. Kláráékról semmi hír.

Ugy éltek azon az eldugott csöpp kis pusztán, mint a gerlepár. Távol a világ zajától, csak egymásnak.

Legalább ez volt a látszata a dolognak.

Bánváriné ugyan eleget panaszkodott, hogy ez már még sem járja; teljesen elidegenedik az apai háztól az a leány.

Kétszer-háromszor meg is látogatta a fiatal párt. És pörölt eleget a kis menyecskével, hogy így, meg úgy.

De bizony semmire sem ment. Sőt megütözközve tapasztalta, hogy Klára mindannyiszor hevesen tiltakozott az ellen, hogy bejőjön a városba.

Kérdezte is tőle, hogy tán nem boldog, de a fiatal asszony kemény hangon, sápadt arccal ismételtette, hogy örültség ilyesmit gondolni is.

Nos, a dolog maradt ennyiben.

Elkövetkezett a karácsony.

A Bánvári ház hangos volt; teli rokonokkal, jóbarátokkal.

Csak éppen Kláráékat várták.

Este felé megjöttek ők is, csengős szánon.

Am fura állapotban.

A férj torkig beburkolózva nehéz utazó

bundába, lábzsákba; az asszony meg vékony köppenben, dideregve mellette.

Mikor Bánváriné lesegítette leányát a szánról, rémülve látta, hogy a gyönyörtű fiatal asszony króta fehér arcza csak úgy vonaglik a fájdalomtól, szeméi alatt pedig két sötét karika ült meg.

— Klára! mi bajod?

Erre a kétségbeesett kiáltásra, a mit a szerető, aggódó anyjai szív csalt Bánváriné ajkára, Klára megingott. Egy darabig küzdött önmagával, azután odaborult, görcsös zokogással édesanyja keblére.

Azonnal felvezették a belső szobákba az elkeseredetten síró fiatal asszonyt.

Ott azután körülvették, az anyja, a huga, meg a legbizalmasabb ismerősei, hogy hát mi lelte?

Klára ötölt-hatolt egy darabig, de azután rémes dolgokat beszélt el, hogy mit kellett neki 9 hónap alatt átélnie olyan férj mellett, mint az övé, aki minden volt, csak férj nem, féltékeny, fukar és goromba.

Az asszonyok elszörnyedtek, mikor meghallották a dolgot.

— És miért nem hagyta rögtön faképnél a nyomorultat? kérdezték.

— Szégyeltem, — zokogta Klára, — hiszen magam választottam őt férjemül és hűséget esküdtem neki.

— És a nyomorultnak volt lelke veled féltékenységből durván bánni?

talását képező Rózsa-utczából a Peczéig Gyár-utca-Nyárfa-sikátorból Honvéd-utca, Hoszu-utczából Hunyady-utca, Sörház-sikátorból Fábián Lajos-utca, Hármast-utczából Alkotmány-utca, Rövid-utczából István-utca, Holdvilág-utczából Dobozy-utca, Kaszárnya-térből Fapiacz-tér, Kaszárnya-utczából Bem-utca, Nagyvásár-térből Ferencz József-tér, Köröspart a nagyhídtól a Kugler Albert-házig ezen ház és a keresk. Csarnok palotája előtti térrel együtt Deák Ferencz-utca, Uj-utczából a polgári fiu-iskola előtt Reáliskola-utca, Uj-utczából a Tornacsarnok előtt Torna-utca, Uj-utczából az iparosok menháza előtt Menház-utca, Nagy-Teleky-utczából Gróf Teleky József-utca, Felső-Kis-Teleky-utczából Vörösmarty-utca, Alsó-Kis-Teleky-utczából Damjanisch-utca, Felső-Nagy- és Alsó-Pecze-utczából egy-utca, Szacsavay-utca, Nagy-Magyar-utczából Petőfi-utca, Oldal utczából a Pecze mellett a mérték-hitelesítő és tüztöltő-laktanya előtt Rózsa-utca, Kis-Pecze-utczából Bocskay-utca, Zár-sikátorból Sándorffy-utca, Kis-Magyar-utczából Magyar-utca, Nagy- és Kis-Magyar-utca közötti utczából Berzsenyi-utca, Nagy-Körös-utczából Körös-utca, Kis-Körös-utczából Bethlen-utca, Gyep-utca a Nap-utczával egyesítve a Kaszárnya-térig Battyáni-utca, Felső- és Alsó-Kaszárnya-utczából egyesítve Zrínyi-utca, A baromvásár és a házak közötti utczából 589—611. sz. házaknál Kinizsi-utca, Külváros és Lóvásártér közötti utból Ősi-ut, az új tüzlaktanya és honvéd-huszár-laktanya közötti utból Vágóhid-utca, a 3 új laktanya végében kihal-landó új utczából Vitéz-utca, az Áruaktár és Pecze közötti területből Áruaktár-tér.

Külváros.

Megmaradnának a következő utcák nevei: Kápolna-utca a Hattyu-utczától az Ősi-térig.

Változnának a következő utcák a javaslat szerint: Vég-utczából a N.-Teleky-utca végétől a vámházig, illetve a város határáig Aradi-ut, Varju-utczából a 79. sz. háztól az Aradi-utig Zsigmond-utca, Hattyu-utczából a 89. sz. háztól a Gyep-utczáig Nándor-utca, Madár-utczából az Aradi-utól az Ősi-térig Mihály-utca, Bagoly-utczából Béla-utca, Tilinkó-utczából Varju-utczától az Ősi-térig Dávid-utca, Fecske-utczából Lázár-utca, Mocsár-utczának a 194/b. sz. ház mellett levő részéből Gyula-utca, Görbe-utczából a 191—105. házig Dezső-utca, Kör-utca a Külváros és Ősi-ut közötti térből Ősi-tér, Tilinkó-utczától balfelé levő kis névtelen utczából Antal-utca, Tilinkó-utczából a Kápolna-utig Lajos-utca, Mocsár-utczából a 177. sz. háztól ki atérig Ádám-utca, Külváros végén (utca) az aradi uttól a Varju-ut végéig Ernő-utca.

Váralja és Velence.

Megmaradnának a következő utcák nevei: Kolozsvári-utca, Krisztina-utca, Viz-utca, Károly-utca, Hajó-utca, Iskola-utca, Sáncz-utca a 152,

sz. háztól a felszerelési raktárig, Terézia-utca, Templom-tér.

Megváltoznának a következő utcák nevei a javaslat szerint: Kapu-utczából Várkapu-utca, Gilyányi-utczából a Pecze hidjától Csillagváros előtt bevonulva a vámházig illetve a város határáig Belényesi-utca, A felső vashídtól egyenesen menő Kolozsvári-utczai rész a Széna-utczával együtt a Nagypiaczig Baross-utca, Köröspart a felső vashídtól a vasuti hidig József főherceg-part, Sertésvásártérből Vár-tér, Nagy-Szőllős-utczából a vámház-tól a Kolozsvári-utczán keresztül a Körös-tér utczával együtt Szöllős-utca, Gyárhatár és Nagyhid-utczából egyesítve Lukács György-utca, Nagy-Templom és N.-Tükör-utczából egyesítve Szalárdi-utca, Nagymalom-, Erzsébet- és Czigány-utczából egyesítve Erzsébet-utca, Nagy-Malom-utczából a 208. sz. háztól az iskola mellett Bogár-utczával a Kolozsvári-utczáig egyesítve Rezső-utca, Szerecsen-, Sütő- és Vár-utczából egyesítve Batory-utca, Vasuti őrház s a 39. ház közötti kis utczából Sorompó-utca, a 40. sz. háznál az új Körös-parthoz vezető kis utczából Kálmán-utca, a Knapp téglavetőnél levő oldal utczából Dobozy-utca, a Rimánóczy-gyár mellett a temetőhöz vezető névtelen utczából Flóra-utca, a Kolozsvári-utczától a velencei indóházhoz vezető utca a 64. sz. háztól a 229-ig Vasut-utca, a szőlősi vámtól a velencei indóházhoz vezető új utból Velencei-ut, Kis-Szőllős-utczából Hodossy-utca, Kis-Hid-utczából Szilágyi-utca, Kis-Templom-utczából Mária-utca, Kis-Tükör-utczából Tükör-utca, Kis-Malom-utczából Fáy-utca, Kis-Pecze-utczából a Pecze mellett névtelen utczával Kemény-utca, Árok-utczából Rómer-utca, névtelen utczából a Vár hátulsó kapujától a Kolozsvári-utczáig Bátya-utca.

Csillagváros.

Változnának a következő utcák nevei a javaslat szerint: Közép-utczából Thurzó-utca, Francia-sorból Csáky Imre-utca, Vég-utca a vámházhoz Szálka-utca, Első kereszt-utca a 12. sz. háznál Nagy István-utca, Második kereszt-utca a 6. sz. háznál Komáromy-utca, Szélső-utca a város felől Veres Balázs-utca, Kereszt-utca az 58. sz. háznál a Francia-sorig Petneházy-utca.

UJDONSÁGOK. TÁJÉKOZTATÓ.

Julius 14. Városi közgyűlés d. u. 8 órakor.

Régészeti és történelmi múzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Bazár-szoros kibővítése.** A Bazárszoros kibővítésének kérdésében most már bizonyos, hogy az összes érdekeltekkel nem si-

kerül a békés megegyezés, amennyiben **Mayr Sándor** és **Weiszlovits Adolf** háztulajdonosok ragaszkodnak előbbi álláspontjukhoz s egyik sem akar kevesebb összegben kiegyezni, mint a mennyit kértek. Mayr Sándor 200 ezer forintot, Weiszlovits Adolf 100 ezer forintot követelnek. Ez utóbbi különösen azt hangsúlyozza, hogy házát és telkét mint ipartelepelt kell tekinteni. Dr. **Bulyovszky József** polgármester elnöke alatt egy bizottság helyszíni szemlét tartott a Weiszlovits háznál s ez alkalommal a ház jövedelmét megállapították. Az idegen bérlők helyiségeit 2950 frtra, a Weiszlovits Adolf üzletét, az összes raktárakat, udvart, padlást 3350 frtra s így az egész épület évi jövedelmét 6300 frtra vették fel. Ebből adóra, renoválásra stb. levonandó 20%, tehát, marad évi tiszta jövedelemként 5040 forint, a melyet ha 15-el szorozunk, a ház értéke fejében 75,600 frt állapítható meg. Ez volt az utolsó békességes egyezségi kísérlet s most majd a kisajátítás útján bíróság állapítja meg a mindkét házért fizetendő kisajátítási összeget.

* A vízvezetéki telep megnagyobbítása.

A nagyváradi vízvezeték kibővítését 50.000 frt költséggel már megkezdették. A munkálatokat **Walser János** mérnök vezeti. A vállalkozó cég értesítette a várost, hogy az új gép, továbbá a vízgyűjtő galeriához szükséges hatalmas csövek jórészt már készen, felszerelés alatt állanak s augusztusban leszállítják Nagyváradra. — A tanács különben tegnap ismét foglalkozott a vízpazarlás kérdésével; ugyanis most nincs nagy forróság, sőt az utcákat, udvarokat sem kellett locsolni, mégis óriási a napi vízfogyasztás. Felhívják a lakosságot, hogy a vízpocsékolástól tartózkodjék s a rendőrség pedig szigorúan ellenőrizze, hogy hol pocsékolják a vizet. Felmerült az a gyanu, hogy a fő csőhálózatban valahol repedés, vagy más hiba van s ott ömlik ki rengeteg víz. A főmérnököt utasították, hogy szigorúan vizsgálja meg a csőhálózatot.

* **Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter **Schönfeld Imre** margittai és **Kraker Géza** nagyszalontai kir. járásbírói betétszerkesztő írnokokat betétszerkesztő segédtelekkönyvvezetőkké nevezte ki.

* **A zeneiskola segélyezése.** **Mezey Mihály** a zenekedvelő egyesület elnöke már korábban kérvényt intézett Nagyvárad városához, a melyben a zenekedvelők által fenntartott zeneiskola céljaira évenként 500 frt segélyt s egyszersmindenkorra 600 frtot hangszerekre kért. A városi tanács azzal terjeszti be a kérelmet a törvényhatóság elé, hogy a zeneiskolának évenként 350 frt segélyt adjanak, azonkívül intézen a város feliratot a kultuszminiszterhez, a melyben a zeneiskola részére évi 2000 korona államsegély megadását kéri.

* **A drág-csékai jegyző-választáshoz.** A drág-csékai jegyző-választással kapcsolatban megírtuk tudósítónk jelentése alapján azt is, hogy a román nemzetiségű választók szidalmazták volna a magyarságot. Mint teljesen hiteltelen és megbízható forrásból értesülünk, ez nem történt meg, nem is türte volna az elnöklő főszolgabíró. Kész örömmel igazítjuk helyre tudósítónk tévedését s örvendünk rajta, hogy nem zavartatott meg a magyarok és románok békés egyetértése.

* **Verseny-tekezés.** A nagyváradi **kath. kör** pompás kerthelyiségében vasárnap, **július 17-én** délután verseny tekezés lesz a kitünően gondozott tekepályán. Lesz aranydíj és több ezüst jutalom.

* **Ereklyatisztelet.** Azoknak a ka holikusoknak, akik a szentek ereklyéit tisztelik és szeretik, gyakran bőven kújt a gúnyolódásból. De hát mit szólnak a gúnyolódók a következő

— Győttört nap, mint nap . . .
— Igen, de ezután nem! — mondá szikrázó szemekkel **Bánváriné**. Hol az a nyomorult?

Ekkor sült ki, hogy **Kiss** szó nélkül sarkon fordult és hazaszánkózott már vagy fél-órāja.

— Jó, — mondta **Bánváriné** és megkereste fiát, **Jánost**, a vasgyúró.

— **János**, szólj hozzá, a legvastagabb botodat, érted, a legvastagabbat.

— Jó lesz?

— Jó. S most gyere velem.

Vágtatva vitte két sárkány **Bánváriné** és fiát, ki a **Kiss**-féle pusztára.

A gazda még ébren volt.

Dolgozó szobájában sétált fel és alá.

Elsáppadt, mikor látogatói betoppantak hozzá.

— Minek köszönhetem . . . hebegte.

— Leül! kiáltott rá rettenetes hangon **Bánváriné** és az íróasztalra mutatott.

— De

— Különbben leülöm, mint egy kutyát! ordított reá **János** és megemelte a kezében levő fustélyt.

Kiss leült.

— És irl folytatta **Bánváriné**.

— De kedv

— Irjal, amit diktálok! Még mindig nem ir?

— Nem ir?! kérdé **János** s azzal odalépett és megfogta a balkarját.

Rettenetes fogás volt!

Kiss elfehéredett a kintől.

— Leültek, kutyá, ha nem irod! — hörgögte a fülébe **János**.

— Irom, irom, nyöszörögte a nyomorult.

— Nos! »En alulírott ezennel kinyilatkoztatom, hogy feleségemmel nem vagyok képes tovább együtt élni, miért is tőle ezennel elválni kész vagyok és bocsánatot kérek tőle, hogy vele szemben oly nemtelenül és aljasul viselkedtem.«

— Irja alá!

— Megvan.

— Nos, mi most haza megyünk. **Klára** nálam marad. Ha egyetlen egy lépéssel merészel hozzá közeledni, vagy csak egy ujját is nyújtja felé, akkor . . .

— Összetörlek kutyá! ordított **János** és félkézzel kiemelte a karosszékből a nyomorultat, azután a szoba sarkába lökte.

— És **Kiss** Károly másnap eltűnt a vidékről. Soha nem tudta meg senki, hogy hova lett a nyomorult, aki a hires **Bánfalvi** familia személynét és virágát, a tisztá, a büszke, a gyönyörű **Klárát** leszakította csak azért, hogy nyomorulttan megmérgezze annak fiatal életét.

Nincs nagyobb bűn, mint az őszinte egyszerűség látszatával — csalni.

ereklye-vásárlásokhoz? Albert, Anglia hercege Viktória királynő férje, azt a frakkot, melyet Nelson a trafalgari ütközetben viselt, 150 font sterlingen vette meg (egy font 10 frtnál több); lord Shaftesbury 1816-ban ugyanazon hősnek egy fogáért 730 fontot adott! Shakespeare egy kötetéért, melyben ott volt a neveírása, 120 fontot, Boccaccio »Dekameronjának« egy példányért (velencei kiadás 1741-ből) 2260 frankot fizettek. Az elefántesont karszöket, melyet Lübeck városa ajándékozott Wasa Gusztávnak, 1832-ben 58,000 frton adták el, XII. Károly frakkját (!) pedig, melyben a pulawai csatát vivta, 22,000 font sterlingen (közel 250,000 frt)! Párisban Voltaire botja 500, J. J. Rousseau egy mellénye 959 frankon kelt el. Kant bölcsész egy parókája 200 frankba. Sterne angol íróé pedig 2000 guineába került vevőjének. Napoleon kalapját, melyet az eylaui csatában viselt, 2920 frankkal és a két tollat, melyekkel az amiensi szerződés (1802. márcz. 2.) aláíratott, 12,750 frankkal fizették meg. 1854-ben egy angol 4000 font sterlinget ígért Lenoir-nak, a francia muzeum igazgatójának, Heloise, az eretnek Abälard kedvese egy fogáért. Jöcskán sorolhatnánk még el példákat, kivált a reformatio uraink »ereklyéiről.« Ne ijedjen meg hát senki ellenségeink kiáltozásától! (Linz. Quschr.)

* **A mostoha gyermek.** A Városliget mindig nagyon mostoha gyermeke volt Nagyvárad városának. A mit a városi pénztárból eddig erre az egészséges helyre áldoztak, abból alig lehetne kifizetni annak a víznek az árát, a mennyiből a Rhédey-kertnél csak egyszer jeget csinálhatnak. A mit ott láthatni, azt *Rátkay* József közadakozásból és a sajátjából létesítette. Most tovább kellene fejleszteni a ligetet, különösen az utakat szükséges rendezni s ezért *Rátkay* József a várostól 250 frt segélyt kér. A városi tanács tegnap tárgyalta a kérelmet s akként határozott, hogy *Rátkay* József mutassa be *okmányokkal*, hogy 1895. óta mire fordította a segélyezéseket. Ez a határozat nagyon kerek-asztal izü.

* **A nőipariskola helyisége.** *Szedlarikné* Dudinszky Anna nőipariskolája dicséretesen működik s ujabban is az összes illetékes tényezők elismeréssel nyilatkoztak, csupán az iskola helyiségét találták szűknek. Az igazgató-tulajdonosnő most ezen is segíteni óhajtott és pedig úgy, hogy a régi reáliskola épületében kér megfelelő helyiséget évi 120 frt bérért, míg a épületet elbontják. A törvényszék tudvalevőleg kiöltözik ezen épületből.

* **Lábán kelt tengeri.** *Balásházy* Bertalan birtokos henczidai tanyáján rémtülettal vették egyszer észre a tanyaiak, hogy a görén, mely sziníg volt tömve csöves tengerivel — a nap keresztlől sütt. Nosza lett nagy tolvaj kergetés s meg is csípték azt *Simon* Sándor hencsidai atyafi személyében, aki nem átalott holdvilágos estéken ábrándozás helyett egy zsákkal a göréhez lopódzni és egy lécz felfeszítése után szép sárga tengeri csöveket csuszlatni a zsákba. A szomszédok pedig irigy szemmel nézték, hogy *Simon* Sándor uram egyik kövér konyha fülét a másik után adogatja el. Mintegy 13 mm. tengerit etetett így fel, mind a másét, 60 frt értékben.

* **Elmetszette a nyakát.** Egy szerencsétlen asszony akart tegnap reggel Korona-utczán véget vetni életének. A vele törvénytelenül élő fiatal emberrel már régebben viszálykodása volt s egy izben mérget vett be, de hamar észrevették és megmentették az orvosok. Tegnap egy éles késsel elmetszette a nyakát. Mire rájöttek, hogy a szerencsétlen nő elakarja magát pusztítani, már sok vére elfolyt. Az előhívott orvos azonnal bekötözte a tátongó sebet. Állapota nagyon aggasztó.

* **Pályázat a városnál.** Említettük, hogy a vízvezeték telepen szükséges 1800 köbméter feltöltési munkálatokra a város pályázatot hirdetett. A pályázati határidőt a város ujabban július hó 18-án reggel 9 órára tűzte ki.

* **Öngyilkosság.** *Oláh* Lőrincz 68 éves görkel. vallású, családos, holdvilág-utczai lakásán

felakasztotta magát és meghalt. Az öreg ur már évek óta szenvedett gyógyíthatatlan betegségben a szájrákban, mely elől már többször akart öngyilkosság útján szabadulni. Családja azonban szeretettel ápolta és figyelemmel kísérte minden léptét, elszedett előle minden oly eszközt, melylyel magában kárt okozhatott volna. Hanem mindezen vigyázaton túltette magát a kétségbeesett öreg, a kétségbeesés leleményességét kölcsönözt neki, s oda vándorolt ahhoz a szeghez, mely az ajtóféltre volt verve, le akasztgatta lassan-lassan a ruhákat róla s mire az udvaron beszélgető családtagjai bejöttek, már csak egy megmerevedett hullát találtak az ajtófélfén lógva. A tragikus eset nagy részvétet keltett mindenfelé az ismerősök között.

* **A börze eredete.** Ha az etimologusok mindaddig nem tudták kideríteni, hogy honnét származik a »börze« elnevezés, abban mégis megegyeznek, hogy Bruges városa volt az első, a hol ez az intézmény létesült. Ebben a városban volt ugyanis a XVI. században a nyugati hanzszövetség főbankja, melynek épületén a bank czimere — három erszény, kőbe vésvé — díszlett. Sokan tehát azt hiszik, hogy az erszényből (bourse) származott a börze elnevezés. Mások pedig azt mondják, hogy az említett bank-épület egy Van der Bourse nevű család tulajdonát képezte, mely nevet aztán átvitték az intézményre is. Bruges után velence és Amsterdam voltak az első városok, a hol börzét alakítottak. Németországban csak később honosult meg. Franciaországban az első börzét 1549-ben létesítették Toulonban, II. Henrik alatt, a másodikat pedig 1656-ban Rouenben. A XVI. század végén már Európa majd minden nagy városának volt börzéje.

* **Változás a vámnál.** Az e hónap elején kinevezett *Balogh* Pál városi czédula-szedő dr. *Bulyovszky* József polgármester, szabálytalanságok miatt állásától elmozdította.

* **Öngyilkos esősz.** Borzalmas öngyilkosságról értesíti lapunkat Örvéndről levelezőnk. Egy fiatal, erős magyar legény: *Beóthy* Atilla földbirtokos csöszre saját fegyverével hasba lötte magát. Egy fához kötötte a fegyvert s egy ölnyre tőle huzta meg a ravaszt a rá kötött zsineggel. A lövésnek oly iszonyu hatása volt, hogy összerombolta a gyomort és a beleket s rögtön halált okozott. Czigány zenészek vették észre a holttestet. A szerencsétlen fiatal ember rokja fel volt akasztva egy fára s nem hiányzott belőle semmi; az órája is járt.

Mire meg szépülünk!

No édes magyarom, vakard meg a füled tövét, sróföld fel az eszedet és dülj neki a tanulásnak, mert a mit az irodalom történet és egyébbb historiákból jól meg nem tanultál, be kell most bilfláznod, de még egyebet is, ha csak idegenné nem akarsz lenni saját szülő városodban.

Merjük állítani, hogy nem dult fel a török hosszú itt züllése alatt fele annyi utcát és teret, mint amennyit felforgatott egy ülés alatt a szépzeti és közlekedési szakbizottság. Ugy bele jött a bizottság a keresztelésbe, hogy alig maradt utca szárazon. Az egész városban 50 utca marad ősei nevén, 135 pedig úgy meg ujult e keresztelésben, hogy a legöregebb váradi sem fog tudni eligazodni köztük, ha csak a sz. és. k. szakbizottság nem kalauzolja őket.

I. Olaszi.

Ennek a város résznek 70 utcájából 26 marad a rég néven, 44 kap új nevet. Mozdósítva van az ó, közép és legújabb kor minden nevezetes alakja felekezeti külömbiség és elfogadható magyarázat nélkül.

Volt olaszibau négy névtelen utca, a bizottság kerített hozzá 4 utcátlan nevet s most ezek az apró kutya szorítók *Kölcsi*, *Katona*, *Balassa* és *Bajza* neveit dísztelenítik. Hunfi szerelmeinek dallosa a »Hideg ser« utcába került, Verbőczy a bába képezdéhez. Mészáros utcából az utcák »Királya« lett bár, egyetlen kapu van csak

benne s ott se nyílik virág. Mátyás király ki települt a »Rétre«, pedig ez nem igazság, Toldy a »téglatetőbe«, Tompa »Görbe« utra tévedt. Pál utcának a hátsó része »Péter« lett, a bizottság lelke rajta.

II. Ujváros.

Ennek még jobban oda csördített a bizottság. Csak 14 utcája talált irgalomra, 35 ujja születik. E város részénél már a filozófia is szerepel. P. o. Zárda utca *Egyetértés* utca lett azon okból, mert ott zsidó templom is, van még sem szalad neki a zárdának. Tehát egy pont, hol fixirozva van az ó és új szövetség. *Bém*-et elküldték a Kaszánya utcába, *Hunyadit* a Hosszu sikátorba, *Dobozynak* jut a Holdvilág. A Telekyek jószágán Vörösmarty és Damjanisch osztokodnak, *Szacsuay* kapja az egész Peczt, csak egy csipetnyit juttat *Bocskaynak*. *Battyányit* ki állítja a gyepre, *Kinizzsi* a barom vásártérhez kerül, ami igen helyes, tekintve a fent nevezetnek nem megvetendő erejét.

III. Külváros.

Ezt a részt egyszerűen le inti a szakbizottság és az eddig ott fészkeltek békés madarakat szét rebbentve, *maga fészkel bele*. Ez a város rész egész kis természetrajz volt ez előtt. Volt benne, Hattyu, Madár, Veréb, Bagoly, Varju és ezeknek való Mocsár s most vége. Ott többé a madár nem jár. A Varjuból *Zsigmond* lett, a Hattyuból *Nándor*, a jó madár név sem kell, lesz helyette *Mihály*, Bagoly helyett *Béla* viraszt majd külvároson s a Tilinkón... *Dávid* furulyázik busnótákat. A fecske *Lázár* lett, »Mocsárba« jut *Gyula* s »Görbén«-be jut közéjük *Dezső*. Ezen kívül négy utcát szét vágnak s jobb felét, bal felét, elejét, hátulját meg osztják »*Antal*«, »*Lajos*«, »*Ádám*« és »*Ernő*«. Welche Wendung durch »szépzeti« fűgung.

IV. Váralja-Velence.

Ez lett a mágns negyed. *József* főhg. *Erzsébet*, *Rezső*, *Bátory* ide kerülnek, kár hogy nincs köztük egy Ylang-Ylang utca is.

V. Csillagváros.

Ide került *Petneházy*, de ugyan hová fogja tűzni a magyar zászlót, utána jönnek *Thurzó*, *Csáky* Imre, *Nagy* István tiszteletes uram, *Komáromy* és *Veress* Balázs. Ki gondolta volna, hogy ezek ide kerülnek? De hát kikutathatlanok a szépzészet utjai s r. m. l.

Mindenbe bele nyugszunk, csak azt nem tudjuk, hogy *Dobozyt* miért négyelték fel és hol a másik két darabja, mert egyiket a Holdvilág utcában, másikat a Knapp féle téglatető melletti utcánál szegeszeti ki a bizottság. Vagy talán a másik Dobozy az egyiknek a fia?

Nos, hogy nem dolgozott volna a bizottság, azt nem mondhatjuk, hogy miért dolgozott, így azt nem tudjuk, de hogy ezt egy ember ölt meg nem emészti, arról már szavatolunk.

Kóby.

Életfogytiglan fegyház és még egy év.

— Érdekes ítélet. —

— július 12.

A gyulai törvényszék pár nap előtt olyan ítéletet mondott ki, melyet a delikvens a más világon fog csak kitölthetni. Az eset a következő:

Kiss András pusztá-csorbai lakos, a sötét-lelkű gonosztevő egy sötét éjszaka kiirtotta a feleségét; meg a tulajdon vérét, a hajadon leányát. Ezért aztán a szolnoki törvényszék életfogytiglan tartó börtönre ítélte.

Néhány nappal rémes tette előtt kisebb dolgot is elkövetett. Ugyanis a gyomai vásáron rávette Nemes Imrét, hogy hajtsák össze a bar-

maikat s adják el együtt. Nemesnek volt 17 darab jószág, neki meg egy. Nemes ráállt a közös üzletre, de csakhamar belátta, hogy nagy életbölcesség vagyon abban a példázatban, hogy »közös lónak turós a háta«, mert Kiss elhajtotta a 18 darab jószágot Orosházára, ott elköttyavetyélte a barmokat.

Ezért a furfangos csalásért nehéz vasban hozták be a családirító Kiss Andrást a váci fegyházból s a gyomai szélhámoságáért az életfogytiglan tartó börtönre még egy esztendő fegyházra mért rá a gyulai törvényszék, ezenkívül 3 évi hivatalvesztésre ítélte, meg politikai jogainak 10 évre való elvesztésére.

— Megnyugszik? — kérdezte az elnök.

— Mindegy az nekem, hogy adnak-e hivalt a fegyházban. A másvilágon is leülöm az egyestendőt, ha életfogytiglan megszokom ezen a szomorú földön.

SZINHÁZ.

S z a b a d u l á s.

Színmű 3 felvonásban. Irta Brioux; fordította Ivánfi Jenő. (Nagyváradon először 1898. július 13-án).

Csodálatos darab került tegnap színre.

A gyatraságok és magvas jó dolgok való-ságos keveréke. Olyasforma a dolog látszata, hogy a szerző nagy hangba kapott, kemény témát választott, aztán megriadva a magas régióktól, hirtelen alsóbb tónusban, szelíd hangokon és mindenáron kibékítő formában végezi dolgait.

Mert ugyan nem sajátos valami az, hogy 3 felvonáson keresztül egyebet sem hal-lunk, mint örök, dönthetetlen igazságot, maró gunyt és nagy társadalmi kérdések szellőzte-tését, szellemet, rendkívüli sok és sziporkázó szellemet és csodálkozva látjuk ennyi jó min-den mellett a logika, meg a drámai konstuk-czió bántó hiányát.

Hogy a manóba is! *Moliere* és *Schakes-peare* hatalmas dolgai újabb köntösben.

A mélyreható általános társadalmi fes-letség ostromozása, a végnélküli emberi gyarló-ságok pellengére állítása, az örök emberi fo-gyatékoságok markáns leleplezése 3 felvoná-sos színmű keretében, jól és találóan — hát ez kemény dió ám!

És, akár mint is örvendünk azon, hogy tiszta tónusu drámairás hangja és produktuma még ma is megvan, legalább *Brioux*-nál igen s ha örömmel látunk drámairót, aki művében a klasszikus mesterek nyomán ad képet a mai modern életéről, — hát végezetül odaju-tunk mégis, hogy *Brioux* tolla igen, de drámai invencziója nem volt elég erős azokhoz a dol-gokhoz, amiket színpadra akart vinni a *Sza-badulás*-ban.

Ime a darab meséje:

Egy hírhedt párisi kokott egyetlen árvaia *Lucien* (Miklósi J.), akit vérszerinti apja ifj. *Bertry* (Bartos) törvényesített, nagybátyja há-zánál *Bertry* dr.-nál (E. Kovács) nő fel. A szegény fiatal leány már kora gyermekségében megtudta, hogy ki volt anyja és lelketlen kör-nyezete azt a végzetes meggyőződést plántálja szívébe, hogy csak olyan lesz ő is, mint amilyen az anyja volt. Ezt a sötét gondolatot csak megerősíti benne az országos hírű tudós nagybácsi, aki az átöröklés gyászos elvének vakbuzgó hive. A leánynak kéréje is akad, *Jean Belmont*, az orvos mostoha fia (Ivánfi), a ki szintén buskomorságban tölti ifju életét és vigasztalan. Ám a fiatalok szeretik egymást és a nyakas és tiltakozó nagybácsi heves ellen-szegülését azzal győzik le, hogy az unokaöcses öngyilkossággal fenyegetőzik. A beleegyezés

erre megadódik, de a megkötendő házasságon ott lebeg a szomorú vég előjele.

Ennyi az első felvonás tartalma. Kétség-kívül azt a benyomást teszi, hogy végzet tra-gédiának indul az egész darab. A második fel-vonás csak fokozza az ebbeli hatást. A fiatal pár mormandia birtokán él vagy fél évig boldo-gan és elégedetten. A sötét rémképeket kiveri a fejből az egészséges falusi levegő. Ám itt is felkeresi őket egy végzetes vendégsereg. De *Maucourt* (Janovics) aki *Belmont*-nak egy-kori kéréje és léha udvarlója volt. Itt azután egy tökéletesen ostoba jelenetben megcsókol-tatja magát a léha *Maucourt* Pállal. Az ápro-pos-ra haza érkező férj összevész feleségével és az asszony — távozik férjétől a nagybácsival Párisba, a doktor nagybácsival, aki a becsület-rend gyémánt keresztjét kapja, valószínűleg azért, mert régi szívbajából nem tudja önmagát kigyógyítani.

A szorongó lelkű nézők ezután látnak egy hatalmas felvonást, a harmadikat, abban is egy remekül megírt jelenetet, mikor a sok léha feslettség közepette felébred *Lucien* ben a be-csületes asszony és imádója elől férje karjaiba menekül és itt, minden színpadi jelenetek csucs-pontjával, mikor a léha kéjencz azt mondja a férjnek: Rendelkezésére állok! A férj ezzel felel: A feleségem kikergetett. Én nem haragszom reád. Távozzál hát. — Ami pediglen utánna következik, hogy az ünnepezt tudóst csaknem ott, a hódolók és bámulók között öli meg a szívbaja, de mégsem hal meg, mert hát — nem hisz az Istenben, de saját tudományában sem, az oly léha, oly végtelen ostoba és oly fölösleges valami, hogy bizony kár volt, hogy ez elé a jelenet elé nem gördítettek függönyt. Mert hiszen mi kellett a csucsjelenet után, a vén, megrögzött tévelygő beleegyezése abba hogy a fiatal pár kibéküljön.

Czikória!

A darab — á la *Moliere* — minden élével az orvosok ellen fordul; a megengedett és meg nem engedett szarkazmus minden eszközével üti a doktorokat; holott a darab tendenció-zusan a — fatálisták és nem az orvosok ellen készült, cselekvényénél fogva legalább.

Hát ez is czikória!

Szereplők közül E. *Korács* Gy. megint ekszczellens, kakinet alakítást adott, bár az utolsó jelenetét, alapjában elhibáztak tartjuk.

Miklósi J. és *Ivánfi* remek partnereknek bizonyultak. Előbbi nyílt színen tapsot, mind-ketten pedig gyönyörű babérkoszorút kaptak, amelyhez a teljes elismeréssel járulunk mi is.

A többi szereplők közül *Vendrei* (a pa-raszt csodadoktor) és K. *Árpási* K. (Rosalie) játszottak csupán úgy, amint az ilyen ensemble-nél játszani illik. *Szentgyörgyi* kifogástalan falusi doktor. A szerep nem tudás pedig álta-lános szóbeli sajtóhibákban nyilatkozott meg.

Diszletek szokatlanul jók; rendezés az utolsó felvonásban bizony emeletesen rossz volt.

Apropos! Mióta divat az, hogy a föld-színti állóhely kezdjen tapsot a legrosszabb pillanatban, csak azért, hogy elrontson vele egy jó jelenetet? — i.

* Színiköri hírek. *Ivánfi* Jenő holnap pénteken bucsuzik a nagyváradi közönségtől. A fiatal becsvágyó művész ez alkalommal *Schiker* remek *Don Carlos*-t választotta, a melyben a czimszerepet játsza. Kivüle a jelentősebb sze-repeket Szilágyi B. Miklósi J. Solti H. Bartos Gy. E. Kovács, Janovics, Odry, Pataki és Szent-györgyi játsszák.

Heti műsor:

Szombaton: Zsidónő.

Vasárnap (d. u. A kukta-kisasszony.
(este Felhő Klári.

IRODALOM.

A „Mese-Világ“ 26-ik számában be fejezi N e l l i n é n i kedves meséjét az »Arvácskát«. Berta néni is el meséli a »Korall álmát«, de majd jön ezek után másik meg másik mese, egyik szebb a másikkal. Tábori Róbert a Vizcsepről ír, Gara bácsi egy hosszabb kedves kis verset, Radványi bácsi pedig valóságos amerikai-spanyol harezot vivat majmokkal, struczokkal. No ezt már el kell olvasni s ha valaki 75 krt be küld, egy negyed évig gyö-nyörködhet ilyen szép mesék és képekben. Kiadó-hivatal Kereskedelmi-Csarnok palota.

Igazságszolgáltatás.

A megakadályozott utazás. A berettyó-ujfalusi járásban híresek a Deutsch-testvérek nagy gazdagságukról, nagy hire van pedig kü-lönösen Deutsch Albertnek, a nagybérlőnek, aki hamisítások és csalások miatt most töltött ki Szamosujváron két évet a fegyházban. Ta-vaszszal telt le a büntetése. A fegyház levegője igen megviselte, testben lélekben megtörte a boldogtalant, akitől régi barátai mind elfordul-tak. Es arany szabadságának első hónapjában már újabb bűnpörben szerepelt vádlottként. Deutsch Albertet család és okmányhamisítás miatt vonta pörbe a nagyváradi kir. ügyészség. A napokban volt kintzve a végtárgyalás a nagyváradi törvényszék büntető osztályán. A boldogtalan vádlott védőügyvédjével jelent meg a bíróság előtt. Idegesen, keserű haraggal hal-gatta végig a tanúk súlyosan terhelő vallomá-sait és mikor az ő kihallgatására került a sor alig tudta türtőztetni indulatát. Elkecsere-de fakadt ki a tanúk ellen, akik — ugymond — csak az ő romlására törnek. Közbe-Közbe aztán ilyenforma világos czélzásokat tett:

— Hiszen nem érik meg, hogy én újra börtönbe jussak. Elég volt már abból: lehetek én még becsületes ember is Amerikában. *Ba-lázs* Elemér királyi alügyész a nem épen lep-lezett és többször ismételt effajta kijelentésekből azt a következtetést vont, hogy Deutsch Al-bert a rá váró biztos büntetés elől Amerikába akar menekülni. Mivel pedig a végtárgyalást több tanu meg nem jelenése miatt el kellett halasztani, az ügyész indítványozta, hogy az ügy érdekében a jogerős ítélet meghozataláig is helyezzék Deutchot vizsgálati fogságba. A királyi törvényszék elfogadta a király ügyész indítványát és a berettyó-ujfalui nábobot nyomban letartóztatta és átkísértette fegyveres őrökkel az ügyészségi börtönbe. Hegyesi Márton védő megfeleltette e határozatot. A letartóztatás híre nagy föltűnést keltett.

REGÉNY-CSARNOK.

35.

ELŐRE!

Neldegg után fordította: Tátraházi R. P.

Olga megváltozott arczzal nézett fel. Olyan asszonyok közül való, a kik a barátságos mó-dot és a kedvességet olcsó portékának tartják, olcsóbbnak sem hogy szorosabban hozzátarto-zóikra pazarolják.

— Csak tessék Alexis! — felelte a leg-szeretetre méltóbban.

Platonoff Alexis gróf belépett, alacsony filigránd emberke élesen szabályos vonásokkal. Az orosz csak nagy szemei árulták el. Arcza elég kellemesnek volna mondható, ha más szemei volnának, melyek nem olyan macska módra leleselkedve járnának körül és a melyek nem tennék olyan ravaszszá azt a mosolyt, melyet a mint látszott nagy erőlködve iparko-dott ajkain visszatartani.

Olga unokatestvére az orosz követségnél X-ben volt beosztva, ott Waldheiméknál min-dennapos vendég volt. Valószínűleg szabadságon volt, mint Waldheim és így tette azt a szíves nagy elhatározást, hogy egy ideig Manacoban fog tartózkodni, hogy unoka nővérénél legyen, mikor az Hoheneggben fog lakni, társalgója legyen, míg más vendégek is érkeznek.

Néhány szót váltott a házi urral és mig reggelijét fogyasztotta, látszólag elfoglaltanul társalgott, nevetgált, sunyi szemei kérdőie-g ugráltak hol Olgára, hol Waldheimra.

Ez utóbbi egy cseppet sem iparkodott rossz hangulatát eltírtolni, gyorsan befejezte a reggelizést, azután ügyeit említve távozott azon ironikus megjegyzéssel, hogy itt olyan vigan megy a társalgás, hogy ő rá nincsen semmi szükség.

Olga anélkül, hogy feltekintett volna nevetve nézett tányérjába, míg Platonoff a távozó után nézett.

Ez az ajtónál visszafordult:

— Olga elfelejtettem mondani, hogy Haldenschwang délelőtt meglátogat. Lehet hogy velem fog átjönni villás reggelire.

— A mint tetszik — felelt Olga.

Waldheim elment.

— Haldenschwang — ismételte Platonoff, míg szemei nyugtalanul mozogtak a tűzben égtek. — Talán az, a melyik rövid ideig X-ben volt, a Konstantinápolyi katonai attaché?

— Az, úgy látszik, az is szabadságon van.

— Hogy jött erre a vidékre?

— Ejnye ez a falusi levegő nagyon felkelti kíváncsiságodat. — tréfált a hölgy. — X-ben nem igen voltál ez urnál nagy kegyben, itt meg nagyon érdeklődöl utána. Megsugom, hogy közelünkben valami magános van, az vonzotta ide, ez pedig Petersdorff Irén, Buchenegg birtokosának leánya. Ugy szolgál érte, mint Jákob Ráchelért — — a lány elől kaptam el annak idején Ervint, — nevetett gunyosan. Istenem hol nem keresi az ember a boldogságot...

Habár máskor mindig figyelmes hallgatója volt Platonoff Olgának, ma nem igen sokat adott rá, világfájdalmára, mintha nem hallotta volna, mit mondott, a felvett témát folytatta.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Egy jótékony főpap halála.

Budapest, július 13. (Saját tud. táv.) Pribék István veszprémi székeskáptalani nagyprépost, felszentelt püspök ma délután meghalt. A boldog emlékezetű főpap igazán az volt Veszprémben, a mi Nagyváradon Nogáll János dr. ő Méltósága. Páratlan jótékonyágáról legenda-számba menő hírek keringtek az egész Dunántulon. Igazán mindenét a szükölködőknek adta. Az elhalt főpapban seniorát és legnépszerűbb, közszeretettel álló tagját veszítette el a veszprémi székeskáptalan.

Konfliktus a miniszter és az államtitkár között.

Budapest, július 13. (Saj. tud. táv.) Politikai körökben nagymérvű megbeszélés tárgyát képezi az az éles elletét, a mely Dániel báró kereskedelemügyi miniszter és Vörös László államtitkár között felmerült. A mai minisztertanács szintén foglalkozott a konfliktussal, amelyet nagyon komolynak tartanak.

Szilágyi és a kiegyezési komplikációk.

Budapest, július 13. (Saját tud. táv.) Szilágyi ma váratlanul a fővárosba érkezett. A hazaérkezést beavatott körök a kiegyezési komplikációkkal hozzák javaslatba. Ma este Szilágyi hosszabban tanácskozott Bánffy miniszterelnökkel e tárgyban.

Esterházyt letartóztatták.

Budapest, július 13. (Saj. tud. táv.) Párisból sürgönyzik: Esterházy őrnagyot tegnap este madame Pays-vel együtt letartóztatták. Walsin—Esterházy és az említett hölgy letartóztatását úgy vélik megmagyarázhatónak, hogy ez a letartóztatott hölgy (Pays asszony) nem más,

mint az a bizonyos sokat emlegetett fátalos hölgy. Esterházy különben együtt lakott a nővel. — Az esti órákban Piquard ezredet is letartóztatták.

Thun gróf miniszterelnök utazása.

Bécs, július 13. (Saj. tud. távirata.) Thun gróf miniszterelnök ma reggel ide érkezett.

Szimon Anna megbosszulva.

Budapest, július 13. (Saját tud. távirata.) Más fél évvel ezelőtt történt az a véres gyilkosság midőn ugyanis Bojcev kapitány és Novelics rendőrprefektus Szimon Anna magyar énekesnőt megfojtották. A hír annak idejében az egész világot bejárta és jóformán azeurópai közvélemény sürgetésének köszönhető, hogy az ügy nem aludt el végképpen, mint nem egy ilyen eset volt már a balkán államokban. Az európai közvélemény felháborodására igen szigorú vizsgálatot rendeltek el, melynek nyomán kiderült az egész gázság. Kiderült, hogy Bojcev Decsk és Novelics bűntársak, s őket a filipopolisi törvényszék halálra ítélte, melynek végrehajtásáról a következő rövid távirat számol be.

Philipopol, jul. 13. (Saját tud. táv.) Bojcev Decsk kapitány és Novalics rendőrprefektust a fogház udvarán ma reggel felakasztották.

Az egyiptomi khedive Bécsbe.

Bécs, július 13. (Saját tud. távirata.) Az egyiptomi khedive tegnap este ide érkezett. Két-három napig marad itt, hogy bécsi orvosokkal konzultáljon az iránt, hogy melyik fürdőt használja.

A háború.

Budapest, július 13. (Saját tud. táv.) Alger hadügyminiszter elrendelte, hogy az amerikai Egyesült Államok kikötőiben levő valamennyi aknát robbantsák fel, minthogy támadás veszélye többé nem forog fenn. Watson hajórajának tisztjei parancsot kaptak, hogy haladéktalanul menjenek hajóikra. A tisztok el vannak látva a spanyol földközi tengeri partok legújabb térképeivel. A Portsmouthba (Virginia) internált spanyol foglyokat, akik meg vannak sebesülve, öt amerikai katonai orvos és két spanyol orvos együtt ápolják. A fogoly spanyol tisztok minden nap egy kis összeget kapnak, mert nincs pénzük.

Budapest, július 13. (Saj. tud. táv.) Siboneyből tegnap este 7 órai kelettel érkezett távirat szerint Santiagonak az amerikai flotta által való tegnapi és mai bombázása alatt sok lövedék a városban esett le és négy helyen felgyújtotta azt. Együttal a szárazföldi hadsereg kiterjesztette harczvonalát és közeledett a városhoz, úgy, hogy ma a városba vezető valamennyi utat őrzi és lehetetlennek látszik, hogy a spanyolok menekülhessenek. Ma reggel a halmokon lévő amerikai ütegek megkezdtek a tüzelést a spanyol sáncokra. A spanyolok csak gyöngye tüzeléssel válaszoltak. Az amerikai csatározók is gyilkos tüzelést folytattak. A spanyolok végre feladták utolsó sánczaikat, anélkül, hogy nagyobb ellentállást fejtettek volna ki. Dél felé Shafter tábornok Sampson tengernagynak jelt adott a tüzelés beszüntetésére és Wheeler tábornokot az alkudozó lobogóval Toral tábornokhoz küldötte, hogy levelet adjon át neki, amelyben arra figyelmeztette a spanyol tábornokot, hogy az amerikai hajók megmutatták, hogy Santiagot szét tudnák

rombolni. A várost az amerikai szárazföldi hadsereg körül zárta. Shafter tábornok rámutatott arra, hogy 18000 spanyol és kubai menekülő Elganeyben az éhhalálnak van kitéve, minthogy az amerikaiak nem képesek élelmezni őket. Végül megadásra szölitotta fel a várost, megjegyezvén, hogy a bombázást a szárazföldön esetleg azonnal újra kezdik. Több óra leteltével azt felelte Toral, hogy előbb utasításokat kell kérnie Madridból s azután adja meg a végleges választ. Shafter tábornok erre parancsot adott csapatainak, hogy pihenjenek, de azért legyenek készen, hogy a támadást bármikor újra megkezdhessék. Este 6 óráig Toral tábornoktól nem érkezett válasz.

KÖZGAZDASÁG.

Elárusítók figyelmébe.

— Hivatalos hirdetmény! —

Miután a piaci orvos-rendőri vizsgálatok során közrendészeti és közegészségügyi tekintetből tapasztaltatott, hogy Nagyvárad város területén a tej elárusításával és annak üzletszerű szállításával foglalkozó egyének a tej és tejtermékek közforgalomba hozatala alkalmával az 1895. évi XLVI. t.-cz. végrehajtása tárgyában a nméltóságu földmívelésügyi m. kir. miniszter ur 32.286—1896. sz. a. kibocsájtott rendeletének idevágó határozmányait nem tartják meg, az ezen határozmányok figyelmen kívül hagyása esetére előt t büntetés kikerülése céljából, figyelmeztetnek a tejelárusítók és szállítók, hogy a tej és tejtermékek csak kizárólag e célra használt oly fa, mázolt cserép vagy üveg és a megsavanyodott vagy megaludt tej kivételével, jól czinnezett bádóg edényekben szállíthatók a fogyasztókhoz vagy elárusításra, melyeken a bennük lévő tejnem neve olvashatólag és az edénytől elválaszthatlanul vagy egy könnyen el nem távolítható módon fel van írva, még pedig a képpen hogy:

Bivaly tehéntől fejt tej »bivaly tej«,
juhtól fejt tej »juh tej«,
kecskétől fejt tel »kecske tej«,
a tejből, zsíros részének elválasztása után nyert folyadék »lefölözött tej«,
a természetes uton megsavanyodott vagy megaludt tej »aludt tej«,
felírással legyen megjelölve; továbbá az üzletszerű tejszállító köteles nevét és lakhelyét feltüntető felírást járművére és elárusító asztalán alkalmazni és mindazon egyének ruházatán állandóan olvashatóan és könnyen felismerhető helyen viseltetni, kik a tej szállításával és elárusításával foglalkoznak.

Az állandó üzlethelyen árusított tej eladásánál elegendő az áruda helyiségén a cég kiírása. — Tejszállító járműveken oly tárgyak nem szállíthatók, melyek fertőző hatásuk vagy tisztatlanságot okozók.

Állati és növényi zsírok, zsíradékok és olajok, az eredetüket és származásukat is megjelölő jelzővel hozandók forgalomba.

»Vaj« név alatt csak oly tejtermék állítható elő és hozható forgalomba, melynek zsírtartalma kizárólag tejből származik.

»Margarin« elnevezés alatt hozandók forgalomba minden oly zsíradék vagy zsírkeverék, mely a vajhoz hasonló ugyanarra a használatra készült, mint az utóbbi, de mely nem kizárólag tejből származik.

Mindazok a helyiségek, melyekben Margarin gyártanak vagy elárusítanak, legalább 30 cmtr magasságu betűkből álló és szembeötölő helyen alkalmazott — »Margarin-gyár, raktár, vagy eladás« felírással látandók el.

A »Margarin« csakis csomagolva, — az 5 kgramm és ezen aluli mennyiség pedig csak szabályos, csonkítatlan kocka alakban, a burkolaton, valamint magán a »Margarin« kockán benyomva, tisztán olvasható »Margarin« megjelölésével hozható forgalomba.

Liszt és őrlemények annak a gabonanemnek nevével, mint jelzővel, melyből származnak és ezenfelül a fajta (szám) megjelölésével vagy simán őrölve hozhatók forgalomba, —

mert különben a törvénynek ezen rendelkezéseit figyelmen kívül hagyó tej elárúsítók és szállítókkal, valamint kereskedőkkel szemben a törvénynek büntető határozmányai szigorúan fognak alkalmaztatni.

Nagyvárad, 1898. június 6-án.

Ifj. Rimler Károly,
rendőrkapitány.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 13.

Buza őszre	—	—	—	—	8.65
Buza tavaszra	—	—	—	—	4.34
Tengeri	—	—	—	—	5.08
Rozs őszre	—	—	—	—	6.74
Zab őszre	—	—	—	—	5.62

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, július 13.

Osztrák hitel	—	—	—	—	357.75
Magyar hitel	—	—	—	—	392.25
Allamvasut	—	—	—	—	357.50
Déli vasut	—	—	—	—	78.—
Rimamurányi	—	—	—	—	251.25
Magyar jelzálog	—	—	—	—	250.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	261.60
Iparbank	—	—	—	—	107.—
Budapest közuti	—	—	—	—	380.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	1485.87

Bécs július 13.

Az irányzat gyenge.

Osztr. hitel	—	—	—	—	358.87
Magyar hitel	—	—	—	—	392.50
Allamvasut	—	—	—	—	357.50
Birodalmi márka	—	—	—	—	58.82

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. július 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	120.75
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	119.50

Magyar vasuti kölcsön nüzstben 2 1/2%	—	—	—	—	100.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	97.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.05
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	97.75
Magyar nyeménysorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	158.—
Tiszabályaózi és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	139.75
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	101.70
Osztrák járadék ezüsten	—	—	—	—	101.70
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	121.50
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	100.75
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	141.50
Osztrák magyar bankrészesvény	—	—	—	—	907.—
Magyar hitelaankrészesvény	—	—	—	—	392.50
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	358.30
Páris vista	—	—	—	—	359.25
Nsmet birodalmi márka	—	—	—	—	58.80
London vista	—	—	—	—	119.85
Páris vista	—	—	—	—	47.52 1/2
20 márkás arany	—	—	—	—	11.74

NAGYVÁRAD SZINKÖR.

Evadbrlet 70. szám.

Kisbrlet 68. szám

Páros

Páros

Ma csütörtökön, 1898. július 14-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Az új házi ur.

Bohózat 5 emeletben.

I. Emelet: „Az újdonsült háziur.”

II. Emelet: „A bárónő imádói.”

III. Emelet: „A szerelmes irodavezető.”

IV. Emelet: „A tenorista csokoládéja.”

V. Emelet: „A divatárus leányoknál.”

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, pénteken:

Ivánfi Jenő vendégtöltéptével:

Don Carlos.

Dramai költemény.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társaság a világon.

Tisztán kölcsönös.

RÉSZVÉNYESEI NINCSENEK.

Utánfizetési kötelezettség nélkül.

Az összes nyereség a biztosítottakra esik.

LEGSZABADELVÜBB BIZTOSÍTÁSI FELTÉTELEK.

Megtámadhatatlan és érvénytelené nem váltható kötvények.

Az 1897 évi zárszámadás főadatai:

Biztosítási állomány	4853	millió frankon felül
Összes vagyon	1314 3/10	„
Bevételek 1897-ben	280 9/10	„
Nyereség tartalék teljes tehermentes	183 9/10	„

Díjtáblázatokkal és bővebb felvilágosításokkal készségesen szolgál a főgynökség Nagyvárad

JANKY ANTAL,

főgynök.

ORSZÁGH ANTAL

orgona készítő.

Nagyvárad, Fő-utca 51/15

Elvállal és készít templomi orgonákat a legújabb vívmányok után.

Átalakít, javít, tisztít és hangol jótállás mellett pontosan és jutányos árban.

tisztelettel:

ORSZÁGH ANTAL,

orgona készítő.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.					Vaskóh—Belényes—Nagyvárad					Nagyvárad—Gyoma					Gyoma—Nagyvárad.				
	V. v.	Sz. v.				Sz. v.	Th. v. sz. sz.				V. v.	Sz. v.				Sz. v.	V. v.		
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 30	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40								
V-Velenceze	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya	4 42	2 43	Ósi	6 09	2 51	Déva-Ványa	4 37	3 43								
Félix-Fürdő	4 32	3 13	Szudrics	5 09	3 12	Uj-Palota	6 24	3 05	Körös-Ladány	5 13	4 25								
Kardó	4 50	3 27	Belényes	5 37	3 52	Gyires	6 41	3 17	Szeghalom	5 40	4 56								
Magyar-Gyepes	5 50	4 17	Sonkolyos	5 58	4 15	Körösszeg	7 02	3 36	Vésztő	6 12	5 33								
Tasádfő	6 07	4 31	Belényes-Ujlak	6 10	4 27	Szakál	7 39	4 05	Kót	6 38	6 08								
Drág-Cséke	6 30	4 45	Borz	6 19	4 37	Nagy-tóti	7 55	4 21	Iráz	6 52	6 22								
Magyar-Cséke	6 50	4 55	Sólyom	6 35	4 58	Komádi	8 25	4 32	Komádi	7 10	7 01								
Dusesd	7 05	5 12	Gyanta	6 56	5 19	Iráz	8 42	4 49	Nagy-tóti	7 22	7 19								
Szombatság-Rogoz	7 46	5 47	Hollód	7 10	5 34	Kót	9 19	5 14	Sakál	7 48	7 43								
Hollód	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz	7 31	6 03	Vésztő	9 44	5 32	Körösszeg	8 11	8 18								
Gyanta	8 12	6 11	Dusesd	7 55	6 34	Szeghalom	10 34	6 13	Gyires	8 33	8 33								
Sólyom	8 38	6 36	Magyar-Cséke	8 07	6 49	Körös-Ladány	11 —	6 31	Uj-Palota	8 47	8 53								
Borz	8 53	6 50	Drág-Cséke	8 26	7 17	Déva-Ványa	12 03	7 21	Ósi	9 03	9 12								
Belényes-Ujlak	9 05	7 01	Tasádfő	8 40	7 33	Gyoma ér.	12 45	8 06	Nagyvárad ér.	9 20	9 30								
Sonkolyos	9 18	7 13	Magyar-Gyepes	8 54	7 50														
Belényes	10 04	7 47	Kardó	9 27	8 31														
Szudrics	10 27	8 09	Félix-Fürdő	9 40	8 45														
Lunka-Rézbánya	10 56	8 21	V-Velenceze	10 01	9 09														
Vaskóh ér.	11 12	8 49	Nagyvárad ér.	10 11	9 19														
Székelyhid—Margitta					Margitta—Székelyhid					Nagyvárad—Érmihályfalva					Érmihályfalva—Nagyvárad.				
	V. v.	Sz. v.				V. v.					Vegyes v.	Vegyes v.				Vegyes v.	Vegyes v.		
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20								
Apátkeresztur	10 46	8 41	Monos-Petri	4 46	4 56	B.-Püspöki	7 17	5 57	Érselind	5 37	6 01								
V.-Ábrány	11 03	8 55	V.-Ábrány	4 57	5 06	Bihar	7 44	6 20	Székelyhid	6 14	6 46								
Monos-Petri	11 16	9 06	Apátkeresztur	5 13	5 26	Paptamási	8 13	6 48	Nagykágya	6 27	7 00								
Margitta ér.	11 28	9 16	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07	Gyapoly	8 29	7 03	B.-Diószeg	6 42	7 20								
Menetidj krban állami vasuton					Fürdő-vonatok.					Menetidj krban közuti vasuton									
I. o.	II. o.	III. o.	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig		Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	II. o.	III. o.
—	—	—	—	—	11 27	—	—	6 19	—	—	—	9 50	—	—	4 45	—	—	—	—
—	—	—	8 07	9 38	11 32	1 08	4 20	6 30	8 07	10 30	—	—	—	—	2 32	4 35	6 32	8 44	—
30	15	10	7 50	9 24	11 17	12 54	4 06	6 09	7 53	10 13	6 46	8 25	10 —	11 53	3 01	4 55	6 46	9 15	10 08
40	22	15	7 38	9 11	11 04	12 41	3 51	5 56	7 38	10 —	7 01	8 37	10 14	12 05	3 13	5 09	6 59	9 29	30 25
40	22	15	7 35	9 08	11 —	12 38	3 48	5 52	7 35	—	7 06	8 42	10 19	12 10	3 18	5 14	7 04	9 34	30 25
40	22	15	7 24	8 57	10 42	12 27	3 35	5 35	7 23	9 53	7 22	8 56	10 37	12 26	3 33	5 31	7 20	9 51	30 25

A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig terjedő éjjeli időt jelentik. A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.

Nyomatott lapulajdonos: Szent László-nyomda részvénytársaság Nagyváradon.